

Forsvarsdepartementet
langtidsplan@fd.dep.no

09.10.2023

Innspill til arbeid med Langtidsplanen for forsvaret med tanke på FoU

NORIN, som er en forskningsallianse bestående av tre uavhengige forskningsinstitutter med Norsk institutt for vannforskning (NIVA), Klima- og miljøinstituttet NILU og Institutt for energiteknikk (IFE) ønsker å takke for muligheten for å komme med innspill omkring arbeidet med langtidsplanen for forsvaret. Vi kommer gjerne med bidrag ved en senere anledning i det videre arbeidet.

NORIN alliansens formål er å drive forskning og utvikling innen energi, miljø, klima, samfunnsikkerhet og digitalisering som kommer næringslivet og offentlig sektor til gode.

Forskning og utvikling, innovasjon og utnyttelse av teknologi

I den nåværende langtidsplanen er ambisjonen tydelig på at store oppgaver må løses tverrsektorielt, der sivil sektor skal spille en sentral rolle i samarbeid med forsvarssektoren. Fra dagens langtidsplan er følgende ambisjon skrevet:

«6.1.2 Tverrsektorielt FoU-samarbeid FoU i forsvarssektoren skal komplettere og utfylle sivile forsknings- og utviklingsaktiviteter. Den gjensidige relevansen mellom sivil forskning og forsvarsforskning øker. Kunnskap, materiell, IKT og tjenester som utvikles utenfor forsvarssektoren har også stadig større relevans for militære behov og kapabiliteter. Forsvarssektoren må derfor i større grad samarbeide med forskningsmiljøer fra andre samfunnssektorer. Regjeringen vil at forsvarssektoren i større grad skal utnytte den nasjonale kunnskapsbasen og benytte seg av forskningsbaserte råd fra flere aktører»

Vi håper og tror at denne ambisjonen blir videreført i neste langtidsplan og at regjeringen gjør grep som vil gjøre dette enda mer effektivt og sømløst. Vi i NORIN alliansen mener det er bra at sivile aktører nå får komme med innspill til ny langtidsplan og at tiden passer godt med å se dette i sammenheng med regjeringens

arbeid med systemmelding for forskning- og høyere utdanning nedfelt i langtidsplanen for forskning- og høyere utdanning. Det å se helhetlig på håndtering og investeringer til forskning er et godt samfunnsøkonomisk grep, og vil også gi forsvarssektoren mulighet for å hente gevinster fra investeringer til grønn og digital FoU i sivil sektor.

NORIN velger å sende 4 anbefalinger inn i det videre arbeidet med langtidsplanen:

1. Det er sentralt at forsvarssektoren søker tverrfaglig samarbeid på tvers med sivile forskningsmiljøer og forskningssektoren. Dette vil være med å bidra til å svekke den økende kostnadsspiralen i forsvarssektoren, og utnytte skattebetalernes midler mer effektivt ved å se investeringer i flere sektorer i sammenheng. Det meste som forskes på og utvikles hos sivile forskningsmiljøer innen teknologi er definert på liste II for «dual-use» gjennom eksportkontrollforskriften. Dette viser at teknologi- og digitaliseringsutviklingen i sivil sektor har stor relevans for forsvaret. Det er sentralt at investeringer for generisk teknologi- og digitaliseringsutvikling skjer i åpen konkurranse og ikke i et lukket system som gir en «lock in- effekt» og en konservering av ny kunnskap.
2. Forskningsfinansieringen i Norge styres pr i dag etter sektorprinsippet. De ulike sektordepartementene definerer forskningsmål for sin sektor og lyser ut sine forskningsmidler gjennom ett Forskningsråd som ble omorganisert i 1993. Forsvarsdepartementet på vegne av forsvarssektoren har så langt ikke styrt sin forskningsfinansiering på en slik måte, som andre sektordepartementer. Etersom sivil teknologiutvikling treffer «dual-use», burde FD på lik linje som flere andre departementer sende forskningsmidler gjennom den etablerte sivile strukturen. Vi ser nå at UD flytter oppgaver omkring humanitær bistand til NORAD og styrker dette eksisterende direktoratet for å ivareta disse oppgavene på samme måte som bistandsmidlene. NORAD vil få tilført ny kompetanse etter behov, noe også Forskningsrådet burde få for å ivareta de forsvarstekniske behovene ved utlysninger med tanke på gradering og sikkerhetshåndtering.
3. Det er viktig at utlysninger gjennom Forsvarsdepartementet ikke har diskvalifiserende kriterier som for-fordeler statlige aktører. Vi mener derfor at ordningene bør være i åpen konkurranse for de som ønsker å søke. Et absolutt krav om økonomisk egeninnsats vil være diskvalifiserende for forskningsmiljøer med lav statlig grunnfinansiering. Dette vil være til fordel for organisasjoner med høy statlig støtte/grunnfinansiering. Et krav om økonomisk egeninnsats fra

forskningsorganisasjonen vil gjøre at forskningsinstitutter som for eksempel NORIN-alliansen vil være direkte diskvalifiserende for å søke og bidra med relevant forskningskompetanse.

4. Forsvarsdepartementet må ruste opp sitt arbeid i forhold til å gi Norske aktører muligheter til å delta på EDF prosjekter. Dette gjelder både i initierings- og prosjektfase og å stille til veie nødvendig egenfinansiering av norsk deltakelse i EDF-prosjekter. Med bakgrunn i innholdet i forsvarsrelaterte prosjekter både i Norge, som eventuelt lyses ut gjennom f.eks Forskningsrådet, eller gjennom EDF bør organisasjoner som jobber i disse prosjektene ha evne og tillatelse til å håndtere gradert informasjon.

Vi takker for muligheten og kan gjerne utdype ved en senere anledning.

Mvh

Carina Hundhammer, Daglig leder